

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на тема *Ширина и дълбочина на речниковия запас. Емпирично изследване на факторите за увеличаване на индивидуалния активен и пасивен речник на испански език* за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование **2. Хуманитарни науки**, професионално направление **2.1 Филология**, научна специалност **Общо и сравнително езиковедие (Приложна лингвистика)**, с автор **Венче Пламенова Младенова**, изготвено от проф. д-р Александра Багашева

1. Данни за докторантката

Венче Младенова придобива ОКС „бакалавър“ през 2003 г. в СУ „Св. Климент Охридски“ по специалността „Испанска филология“, а три години по-късно се дипломира в същия университет като магистър с професионална квалификация „преводач-редактор“. От май 2004 г. до момента работи като асистент в катедра „Западни езици“ към Факултета по класически и нови филологии на Софийския университет. Преподава испански като първи или втори чужд език на студенти от нефилологическите специалности на университета.

2. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертацията е в обем от 179 страници, като включва увод, четири основни глави, заключение и 8 приложения (сред които и инструментариума, използван за събирането на емпиричните данни и резултатите от проведените проучвания), както и богатата библиография с над 130 цитирани източници, от които около 25 публикации на български учени. В текстовата част са включени също 12 таблици и 34 фигури за онагледяване на резултатите от проведеното изследване.

Авторефератът вярно и в пълнота отразява съдържанието на представения дисертационен труд. Въпреки липсата на декларация за оригиналността на труда, пределно ясно е, че дисертацията е авторско дело на самата докторантка.

3. Оценка на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е актуална, интересна и в пряка връзка с преподавателската дейност на дисертантката. Проблематиката, която Венче Младенова се е наела да изследва, е сложна, многопластова и предполага интердисциплинарен подход, със силно емпиричен ракурс. Избраната проблематика е с потенциал за значими практико-приложни, както и теоретични приноси.

Изследователската тема предполага свободното теоретично и изследователско боравене с поне следните научни области – теоретично езикознание и когнитивна психология, теория на езикоусвояването и методика на чуждоезиковото обучение в контекста на висшето образование. Конкретната изследователска задача, която Венче Младенова си е поставила е изследване на комплекса от фактори, както езикови, така и извънезикови, за увеличаване на ширината и дълбочината на индивидуалния речников запас на студентите, изучаващи испански език като първи или втори чужд език с ниско ниво на владеење на езика-цел (A1).

Задачата ас. Младенова подразделя на две непосредствени цели: а) теоретична – да представи задълбочен анализ на характеристиките на речника и семантичните връзки между лексикалните единици и б) практическата цел – да се очертае „рационален подход“ към увеличаването на ширината и дълбочината на индивидуалния речников запас на студентите, които принадлежат на поколението Z (т. нар. „дигитални туземци“) и изучават испански език като чужд език на ниво A1 (стр. 15-16). Като средство за постигането на втората цел, дисертантката е провела емпирично проучване на факторите, които допринасят за увеличаването на лексикалния обем.

В Увода фокусът е върху методическите аспекти на чуждоезиковото обучение и по-специално дигитализацията и игровизацията на съвременното образование като цяло. Пак там се прави поколенческа характеристика на съвременните обучавани. Тази глава е явно обяснение на мотивите за избраната тема и посока на изследване

В теоретичния раздел (Глава 1) се прави обзор на потенциалните езикови фактори влияещи върху лексикалния обем (като синтагматичните, парадигматичните и асоциативните връзки, както и интерференцията и позитивния трансфер от родния и/или от друг доминантен чужд език).

Извънезиковите фактори, които допринасят за увеличаването на индивидуалния речников запас (като мотивация и нагласи, образователна среда, дигитализация и игровизация на образователния процес) се разглеждат във Втора глава – *Организация на емпиричното изследване*, след като е представен дизайнът на изследването.

Представянето на теоретичната лингвистична рамка на изследването (анализът на характеристиките на речника и семантичните връзки между лексикалните единици) и свързаният с нея преглед на литературата в първата глава от дисертацията са определено сред основните достойнства на работата на докторантката. Уважение заслужава опитът на Венче Младенова за изчерпателност в представянето и обобщаването на чуждестранните и българските лексиколожки публикации, свързани с изясняването на същността на понятията *ширина* и *дълбочина* на речника, с описанието на

синтагматичните, парадигматичните и асоциативните връзки между лексикалните единици и с изтъкването на единното езиково съзнание, което обема многоезицието при индивида и е потенциален източник на позитивен езиков трансфер. Теоретичният анализ на лексиката включва преглед на постулатите на структурализма (стр. 112), на представителите на функционалната лингвистика (при разглеждането на синтагматичните връзки от семантична гледна точка, стр. 36-38), както и на трансформационно-генеративните теории за езика (вродения механизъм за усвояване на език и менталния лексикон, стр. 69-71).

Приносен характер има и квази-експерименталното проучване, проведено от докторантката в периода 2021 - 2024 г. с начинаещи студенти по испански език от специалност „Туризм“ на Софийския университет, за установяване на механизмите за разширяване на индивидуалния речников запас. За целите на практическото изследване са използвани както качествени, така и количествени методи за събиране на данни: езиков тест (за проверка на овладените от обучаваните семантични връзки – парадигматични /синонимия/ и синтагматични /свободни словосъчетания, колокации/), теренно изследване и наблюдение (за установяване на влиянието на подкрепени от преподавателя синтагматични и асоциативни връзки върху усвояването на чуждоезиковата лексика в дигитална и недигитална среда), анкета и полуструктурирано интервю (с фокус върху нагласите и отношението на студентите към усвояването на лексика посредством дигитализирани игрови инструменти). Емпиричното проучване е проведено в две части, условно наречени *пилотно проучване А* (2024 г.) и *пилотно проучване В* (март – юни 2021 г.). Получените данни от двете части на квази-експеримента са прецизно обработени и анализирани, а резултатите потвърждават до голяма степен формулираните работни хипотези относно влиянието на езиковите и извънезиковите фактори върху увеличаването на индивидуалния речников запас (стр. 112-113).

Докторантката, формулира извода, че независимо от факта, че за анкетираните студенти онлайн-ресурсите и игровизацията са „инструмент за повишаване на ангажираността им към обучението [...], немалък процент се отнасят с неодобрение към използването на дигитализирани ресурси за овладяване на нова лексика“ (стр. 85). Този извод ясно подсказва, че за голяма част от обучаемите игровизацията и дигиталните ресурси са все още предимно средство за забавление и отмора, а не за активна ангажираност с процесите на обучение, пък било то е обучение по чужд език.

Би било изключително информативно, ако докторантката бе градираща по ефективност и приложимост към нивото на обучаемите учебните стратегии и методи за

преподаване и усвояване на лексика, тъй като не всички, посочени от ас. Младенова методи са еднакво ефективни за ниските нива на чуждоезиково обучение.

Дисертационният труд на Венче Младенова е завършен, интердисциплинарен, самостоятелно изготвен и добре структуриран научен труд, в който са балансирани експериментално изследване и теоретична обосновка, при анализа на актуален лингвистичен проблем, с голяма значимост в контекста на съвременното езиково обучение. Изследователските умения на докторантката са демонстрирани и в жанровата и стилистична издръжаност на текста.

4. Публикации и участия в научни форуми и изследователски проекти

Венче Младенова е предоставила информация за 3 самостоятелни публикации по темата на дисертацията, които са резултат от участието ѝ в национални и международни научни конференции, проведени в периода 2024 - 2025 година, като и трите статии са публикувани в сборниците с доклади от съответните форуми. В същия период (2024 - 2025) тя активно се включва и в дейностите по научноизследователския проект по SUMMIT, свързан с повишаването на ефективността на обучението по чужд език и мотивацията на студентите чрез игровизация като иновативен инструмент в образователния процес. С това, тя покрива изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България.

5. Заключение

Въз основа на всичко казано дотук, убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на **Венче Пламенова Младенова** образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.1. *Филология*, научна специалност *Общо и сравнително езикознание (Приложна лингвистика)*.

23 юли 2025 г.

Проф. д-р Александра Багашева